

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 189/2020-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov, odboru kriminálnej polície v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1191/3-VYŠ-PO-2015, postupom Okresnej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pn 1325/15/7707 a sp. zn. 1 Pv 288/16/7707, postupom Krajskej prokuratúry v Prešove, a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaniach vedených pod č. IV/6 GPt 47/17/1000 a sp. zn. VI/4 Gc 162/19/1000 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Žiadosti [REDACTED], o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), «vo veci naplnenia podmienok podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na vyplatenie odškodného za prietahy v konaní vo výške 1.677,43 € a na doplatenie znalečného vo výške 8.026,- € za vypracovanie 13 ks znaleckých posudkov v roku 1997.». Znalecké posudky sa týkali cenového ohodnotenia nehnuteľností pre konkurzné konanie úpadcu [REDAKOVANÉ], vedené pôvodne správcom konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ], advokátom z Košíc, a následne [REDAKOVANÉ], advokátom z Prešova. Správca podľa sťažovateľa podvodom marí úhradu doplatenia znalečného v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a inými zákonmi. Korupčne ho podporujú aj orgány činné v trestnom konaní. Sťažovateľ následne s poukazom na prílohy svojho podania prezentuje dôkazy zneužitia právomoci verejných činiteľov podľa § 326 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

2. Dôkazom o protizákonnom odmietaní úhrady doplatenia znalečného správcom [REDAKOVANÉ] má byť text v jeho oznámení sp. zn. 1 K 401/1995 zo 6. novembra 2015. Ním dôsledkom neplnenia svojich funkčných povinností podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) podvodom presunul (znalečné) do zodpovednosti poškodeného súdneho znalca, hoci súdny znalec nemôže byť veriteľom úpadcu v konkurznom konaní. Podvod dokazuje konfrontácia textu oznámenia s § 2 ods. 7 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“). Potvrďuje, že sťažovateľ vo funkcii znalca s pohľadávkou vo výške 2 026 € za vypracované znalecké

posudky pre úpadcu nemohol byť jeho veriteľom a zobrať znalečné, lebo úhradu znalečného mal podľa § 73 ods. 1 a § 77 ods. 4 zákona o konkurze zabezpečiť správca [REDACTED]. Protizákonnosť konania správcu dokazuje aj skutočnosť, že funkciu prevzal po predchádzajúcom správcovi [REDACTED] bez auditu. Svoje protizákonné rozhodnutie – oznámenie sp. zn. 1 K 401/1995 zo 6. novembra 2015 navyše oprel o zabudovanú korupciu, ktorá vyplýva z jeho služobných a osobných vzťahov s orgánmi činnými v trestnom konaní z okresu Prešov, ktoré osobne ovplyvnil v prospech svojho záujmu.

2.1 Dôkazom pravdy realizácie zabudovanej vzťahovej korupcie má byť podľa sťažovateľa uznesenie vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov, odboru kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1191/3-VYŠ-PO-2015 zo 7. januára 2016, ktorým trestné oznámenie sťažovateľa na správcu [REDACTED] [REDACTED] zo 14. novembra 2015 odmietol. Dôkazom o protizákonnosti postupu vyšetrovateľa je jeho stotožnenie sa len s oznámením správcu sp. zn. 1 K 401/1995 zo 6. novembra 2015 bez poznania pravdy. Vôbec u správcu nevyšetroval splnenie jeho povinnosti pri preberacom konaní konkurznej podstaty podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) od jeho predchodcu [REDACTED], najmä ekonomické problémy úpadcu podľa účtovnej evidencie. Kľúčové miesto malo cenové ohodnotenie nehnuteľností úpadcu vypracované sťažovateľom na objednávku [REDACTED]. Ten je spoluzodpovedný so správcom [REDACTED] za nevyplatenie znalečného. Znalečné by malo byť zahrnuté do súdneho sporu týchto správcov.

3. Zodpovednosť za vyriešenie uhradenia znalečného podľa sťažovateľa ostáva u orgánov činných v trestnom konaní, pretože konajúci vyšetrovateľ vo svojom uznesení zo 7. januára 2016 v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy neaplikoval § 73 ods. 1 a § 77 ods. 4 zákona o konkurze, čím zmaril vymoženosť uhradenia znalečného. Sťažovateľ podal na vyšetrovateľa sťažnosť na vyvodenie trestnej zodpovednosti, o ktorej rozhodovala Okresná prokuratúra Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pn 1325/15/7707. Jej uznesením č. k. 1 Pn 1325/15/7707-8 z 9. februára 2016 bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá ako oneskorene podaná. Aj toto uznesenie je podľa

sťažovateľa protizákonné, má znaky podvodu, čo dokazuje nesprávna aplikácia sťažovateľom citovaných ustanovení viacerých zákonov. Protizákonné podľa sťažovateľa je aj uznesenie okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 288/16/7707-10 z 25. novembra 2016, ktorým sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: ORP-1191/3-VYS-PO-2015 z 30. septembra 2016 o zastavení trestného stíhania správcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zamietla ako nedôvodnú. Ako dôkaz o podvodnom konaní konajúceho prokurátora sťažovateľ odkázal na svoju sťažnosť na neho z 11. decembra 2016 adresovanú Krajskej prokuratúre v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“). V uvedenom trestnom konaní podľa sťažovateľa ďalej protizákonne postupovala aj prokurátorka krajskej prokuratúry s odkazom na jeho priložený podnet z 30. apríla 2017.

3.1 Napokon mali protizákonne postupovať prokurátori Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vybavujúci podania sťažovateľa z 28. júna 2017, z 21. augusta 2019 (upovedomením č. k. IV/6 GPt 47/17/1000-24 z 2. septembra 2019) a z 19. septembra 2019 (listom č. k. VI/4 Gc 162/19/1000-4 z 21. novembra 2019).

4. V súhrne uvedené dôkazy potvrdzujú, že orgány činné v trestnom konaní vo veci vymáhania znalečného pre sťažovateľa od správcu nepoznali pravdu, ale postupovali podľa podvodného stanoviska správcu z jeho oznámenia zo 6. novembra 2015 ignorujúceho zákon o konkurze, zákon o konkurze a vyrovnaní, § 142 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ako aj § 2 ods. 7 a § 3 ods. 8 zákona o znalcoch.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný takto rozhodol:

„Výsledky analýzy dôkazov sťažnosti žalobcu proti žalovanému správcovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] potvrdili, že sú dokázané podmienky pre doplatenie znalečného vo výške 8 026,00 € za vypracovanie 13 ks znaleckých posudkov o vedeckom ohodnotení nehnuteľností úpadcu Agrostroy Rožňava, ktorú úhradu odmieta obžalovaný (pril. A), sp

Uvedené dôkazy v (príl.E3b) súčasne potvrdili, že sú splnené podmienky podľa Čl. 46 ods. 3 Úst. SR na vyplatenie odškodného žalobcovi za prietahy v konaní vo výške 1 677,43 €, čo činí celkový nárok žalobcu vo výške 9 703,43 €.

Syntéza dôkazov o vymožitelnosti práva žalovaného na získanie pohľadávky s odškodným od žalovaného v celkovej výške 9 703,43 € potvrdzuje, že pri súčasnej nesolventnosti žalobcu sú splnené podmienky pre aplikáciu § 37 ods. 1 ÚS na ustanovenie právneho zástupcu z Ústavného súdu SR na zastupovanie žalobcu v konaní pred Ústavným súdom SR.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 39 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, a podpis.

9.1 Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania.

9.2 Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9.3 Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

9.4 Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

9.5 Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

9.6 Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

9.7 Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9.8 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

10.1 Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

11. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

12. Pokiaľ ide o poslednú podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená. Ak ale ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej

posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

13. Ústavný súd ešte pred prieskumom splnenia spomínanej poslednej podmienky konštatuje, že podanie sťažovateľa nemá všetky náležitosti ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, podľa § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde. Zvlášť neobsahuje osobitné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 123 zákona o ústavnom súde), ako je označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody. Z prvej časti petitu návrhu sa javí, že návrh smeruje proti správcovi konkurznej podstaty [REDACTED]. Z druhej časti petitu s požiadavkou na vyplatenie odškodného za prietahy nie je možné zistiť, proti ktorému subjektu smeruje. Iba z pripojenej prílohy (sťažnosti adresovanej ústavnému súdu z 19. decembra 2019) vyplynulo, že malo ísť o prietahy v „*trestno-právnom*“ konaní. Uvedený spôsob vyjadrenia v petite výroku v spojení s odkazom na prílohu je nedostatočný. Absentuje označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody. Dostatočné nie je ani označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, pretože v časti petitu uvádza len znenie, že sú naplnené predpoklady podľa čl. 46 ods. 3 ústavy na vyplatenie odškodného za prietahy. Údaje o porušení článkov ústavy nachádzajúce sa mimo petitu ústavný súd považoval len za súčasť argumentácie. Napokon v podaní chýbajú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Úplne absentuje riadne odôvodnenie, teda argumentácia a relevantné ústavnoprávne námietky vo vzťahu k tvrdenému porušeniu označených práv napadnutým iným zásahom (prietahmi) zo strany príslušného porušovateľa.

14. Vzhľadom na uvedené nedostatky prichádzal do úvahy postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda výzva sťažovateľovi na doplnenie odstrániteľných nedostatkov podania. Ústavný súd však vyhodnotil, že zistené nedostatky sa netýkajú len formálnych náležitostí návrhu, ale bola zistená aj úplná absencia jeho odôvodnenia vo vzťahu k namietaným priet'ahom, čo je nedostatkom esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019). Napriek tomu ústavný súd neodmietol návrh na začatie konania podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Za určitých okolností totiž môžu prevážiť hľadiská procesnej efektívnosti a rýchlosti konania. Ústavný súd potom rozhodne o podanej ústavnej sťažnosti aj bez odstránenia nedostatkov podania. Je tomu tak v prípade, keď ústavný súd dospeje k záveru, že ani doplnenie ústavnej sťažnosti by za žiadnych okolností nebolo spôsobilé privodiť sťažovateľovi úspech pri jej predbežnom prerokovaní.

15. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

16. Z podstaty princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

17. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať

o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

18. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných veciach, teda prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci v civilnom procese [§ 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)]. Okresné súdy konajú a rozhodujú ako súdy prvého stupňa v občianskoprávných veciach, ak predpisy o konaní pred súdmi neustanovujú inak (§ 6 ods. 1 zákona o súdoch). Podľa čl. 1 základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu.

19. Vo vzťahu k uplatňovaniu pohľadávok proti subjektu, na ktorý bol vyhlásený konkurz, je situácia špecifická v tom, že po vyhlásení konkurzu sa pohľadávky veriteľov podľa zákona o konkurze a vyrovnaní účinného do roku 2005 uplatňovali prihláškou v stanovenej lehote na súde, resp. u správcu (§ 20). Nároky veriteľov zo zmlúv uzavretých správcom po vyhlásení konkurzu boli podľa § 31 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní pohľadávkou proti podstate, ktorú bolo možné uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzného konania. Prípadné spory o určenie popretých pohľadávok rozhodoval súd, prípadne príslušný správny orgán (§ 23). Ústavný súd preto nie je tým štátnym orgánom, ktorému je zverené rozhodovať vec vymedzenú sťažovateľom v prvej časti jeho petitu, keďže ide o pohľadávku prihlasovanú v konkurze. Právomoc všeobecného súdu, resp. správcu konkurznej podstaty predchádza právomoc ústavného súdu a v zmysle zásady subsidiarity musí ústavný súd odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde. Na tomto závere ústavného súdu, ku ktorému spoľahlivo a bez pochybností došiel na predbežnom prerokovaní, nemôže nič zmeniť ani výzva sťažovateľovi na odstránenie nedostatkov, ani ich prípadné doplnenie.

20. V druhej časti petitu ústavný súd pri už uvedených nejasnostiach návrhu na začatie konania ustálil predmet konania s pomocou príloh sťažovateľa (podania z 19. septembra 2019 a 19. decembra 2019) tak, že sťažovateľ namieta splnenie podmienok podľa čl. 46 ods. 3 ústavy na vyplatenie odškodného (náhrady škody) za nesprávny úradný postup (prieťahy) v konaní. Pokiaľ ide okruh subjektov, ktoré mali spôsobiť prieťahy, tak ten z petitu nie je známy. Len s pomocou príloh sťažovateľa možno zaradiť do tejto množiny bez väčších pochyb generálnu prokuratúru. Tá vybavovala podania sťažovateľa z 28. júna 2017 a 21. augusta 2019 (upovedomením č. k. IV/6 GPt 47/17/1000-24 z 2. septembra 2019) a podanie z 19. septembra 2019 (prípisom č. k. VI/4 Gc 162/19/1000-4 z 21. novembra 2019). K prieťahom malo dochádzať v konaní so sp. zn. IV/6 GPt 47/17/1000 od 28. júna 2017 do 2. septembra 2019, resp. v konaní sp. zn. VI/4 Gc 162/19/1000 do 21. novembra 2019. Eventuálne tu možno zaradiť aj ostatné orgány činné v trestnom konaní, ktoré vybavovali trestné oznámenie sťažovateľa zo 14. novembra 2015 (okresné riaditeľstvo, okresná prokuratúra, krajská prokuratúra). Ústavný súd je pritom až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

21. V čl. 46 ods. 3 ústavy sa zabezpečuje právo na náhradu škody, ušlého zisku či nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla buď nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, alebo orgánu verejnej správy. Rovnaké právo sa priznáva aj vtedy, ak k škode došlo nesprávnym úradným postupom. V tomto prípade čl. 46 ústavy neobmedzuje porušenie práva na určitý štátny orgán, ale rozsah vymedzuje vecne, pričom označenie „úradný“ znamená, že v zásade pôjde o postup, ktorý vznikol v oblasti verejnoprávnych vzťahov. Tento postup môže spočívať buď v činnosti, alebo aj v nečinnosti príslušného povinného subjektu. Bližšie podmienky a zákonné limity výkonu tohto práva upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“).

22. Podľa § 15 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

23. Podľa § 15 ods. 4 zákona o zodpovednosti za škodu ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľ zastáva názor, že nesprávnym úradným postupom – priet'ahmi v konaní došlo k zásahu do jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, má možnosť, ale i povinnosť pred podaním ústavnej sťažnosti na ústavnom súde uplatniť toto svoje základné právo na všeobecnom súde podľa zákonom predpokladaného postupu. V zmysle už citovaných ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu bude takýmto prostriedkom podanie žaloby o nesprávny úradný postup na príslušnom okresnom súde. Osobitne je tomu v prípade, ak generálna prokuratúra už prípisom č. k. VI/4 Gc 162/19/1000-4 z 21. novembra 2019 sťažovateľovi oznámila, že jeho podanie z 19. septembra 2019 považovala za žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Preskúmala vo veci vedenej pod sp. zn. IV/6 GPt 47/17/1000

podmienky na uplatnenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a zistila, že na uspokojenie uplatňovaných nárokov nie sú splnené zákonné podmienky. Náhradu škody mu z titulu namietanej nezákonnosti upovedomenia generálnej prokuratúry č. k. IV/6 GPt 47/17/1000-24 z 2. septembra 2019 nepriznala. Sťažovateľ mal preto splnenú podmienku predbežného prerokovania nároku podľa § 15 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu.

25. Z uvedených dôvodov ústavný súd zistil, že sťažovateľ druhým petitom navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o veci (náhrade škody), ktorá patrí do právomoci všeobecných súdov. Ich právomoc predchádza právomoc ústavného súdu a v zmysle zásady subsidiarity musí ústavný súd odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde. Na tomto závere ústavného súdu, ku ktorému spoľahlivo a bez pochybností došiel na predbežnom prerokovaní, nemôže nič zmeniť ani výzva sťažovateľovi na odstránenie nedostatkov ani ich prípadné doplnenie.

26. V tejto súvislosti pre úplnosť upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru. Z nej vyplýva, že sťažovateľ ako poškodený v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia (proti konkrétnej osobe) sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je teda tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Základné právo poškodeného v trestnom konaní na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy je preto uplatniteľné až po vznesení obvinenia proti konkrétnej osobe (napr. I. ÚS 18/06), a preto by aj pri maximálnom možnom zohľadnení nezastúpenia sťažovateľa advokátom a pri pripustení nesprávnosti v označení ústavného článku v petite musela ústavná sťažnosť po vecnom prieskume byť ústavným súdom odmietnutá (z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti).

27. Ústavný súd zistil, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Je preto zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017). Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu napriek nezdokladovaným osobným, majetkovým a zárobovým pomerom ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku rozhodnutia), keďže výzva by bola po zistení zrejme bezúspešného uplatňovania si nároku na ochranu ústavnosti neúčelná.

28. Nad rámec odôvodnenia výroku tohto uznesenia, predsa však v záujme presvedčivosti odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že odôvodnenie predbežne prerokovanej sťažnosti v komplexnej perspektíve poukazuje na nespokojnosť sťažovateľa s vybavením jeho trestného oznámenia na správcu konkurznej podstaty [REDACTED] [REDACTED] pre podozrenie zo spáchania zločinu marenia konkurzného alebo vyrovnávacieho konania. To následne sťažovateľa viedlo k spochybneniu rozhodnutia a postupu prokurátora okresnej prokuratúry (pri vybavovaní sťažnosti proti odmietnutiu trestného oznámenia sťažovateľa a proti zastaveniu trestného stíhania), k spochybneniu postupu krajskej prokuratúry pri vybavovaní sťažnosti sťažovateľa na prokurátora a napokon k spochybneniu postupu prokurátorov generálnej prokuratúry pri vybavovaní podnetov sťažovateľa.

29. V súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 236/2010) ústavný súd zdôrazňuje, že podľa platných právnych predpisov nemá ten, kto podal trestné oznámenie (ďalej len „oznamovateľ“), zákonom garantované právo (nárok) na to, aby na základe jeho trestného oznámenia bolo začaté trestné stíhanie. Z § 197 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že ak príslušný orgán činný v trestnom konaní dôjde k záveru, že v predmetnej veci nie je dôvod na začatie trestného stíhania, predmetnú vec uznesením a) odovzdá príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu, b) odovzdá inému orgánu na disciplinárne konanie, c) odloží, ak je trestné stíhanie neprípustné alebo ak zanikla trestnosť činu, alebo d) odmietne.

30. Oznamovateľ (v danom prípade je sťažovateľ aj poškodeným) má právo na to, aby mu uznesenie podľa § 197 ods. 1 Trestného poriadku bolo doručené, a tiež právo na podanie sťažnosti proti nemu (§ 197 ods. 3 Trestného poriadku) a následne sa môže domáhať ochrany svojich práv aj podnetom a opakovaným podnetom, prípadne ďalším podnetom, ktoré sú príslušné orgány prokuratúry povinné preskúmať a zaujať k nim meritórne stanovisko. V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľ'a trestného činu (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu